

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૮૧૭/૨૦૨૫

ઈન આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૭૫૮૦/૨૦૧૬

વિથ

સિવિલ એપ્લિકેશન (ફોર સ્ટે) નં. ૧/૨૦૨૫

ઈન આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૮૧૭/૨૦૨૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ. એસ. સુપૈયા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર. ટી. વાછાણી

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના

=====

ભાવિતા તે હસમુખભાઈ પટેલની પુત્રી તથા કુલિન પારેખની પત્ની
વિરુદ્ધ
ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય

ઉપસ્થિતિ:

શ્રી આનંદ બી. ગોગિયા (૫૮૪૯), અપીલકર્તા નં. ૧ તરફે વકીલ
સુશ્રી કાજલ એલ. કલવાણી (૬૬૨૩), અપીલકર્તા નં. ૧ તરફે વકીલ
શ્રી જી. એચ. વિક્રમ, સરકારી વકીલ સાથે સુશ્રી ધરિત્રી પંચોલી, એ.જી.પી.,
સામાવાળા નં. ૧, ૩, ૪, ૫, ૬ તરફે
શ્રી અંકિત શાહ વતી શ્રી પ્રદીપ ડી. ભાતે, સામાવાળા નં. ૨ તરફે

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ. એસ. સુપૈયા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર. ટી. વાછાણી

તારીખ : ૧૪/૦૭/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ. એસ. સુપૈયા મારફતે)

૧. દાખલ કરવામાં આવે છે. સંબંધિત સામાવાળાઓ તરફે અને તેમના
વતી વિદ્વાન વકીલો પ્રવેશની નોટિસની બજવણી માફ કરે છે.

૨. હાલની અપીલ વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા તારીખ ૦૮.૦૪.૨૦૨૫ ના
રોજ પસાર કરવામાં આવેલા ચુકાદા અને હુકમ સામે કરવામાં આવી છે, કે જેના
દ્વારા વિદ્વાન સિંગલ જજે અપીલકર્તા-મૂળ અરજદાર દ્વારા સેવાનું કાયમીકરણ
મેળવવા અને તારીખ ૧૬.૦૨.૨૦૦૬, ૦૧.૦૮.૨૦૦૬ અને ૧૮.૦૧.૨૦૧૭ ના

સરકારી ઠરાવો મુજબ રાજ્ય સરકારના અન્ય કર્મચારીઓને આપવામાં આવેલા નિયમિત પગારના લાભો આપવાની માંગણી કરતી દાખલ કરાયેલી રિટ પિટિશન નામંજૂર કરી છે.

ટૂંકી હકીકતો

૩. અપીલકર્તા-મૂળ અરજદારની નિમણૂક એક બિનસરકારી સંસ્થા (એનજીઓ) એટલે કે અલી યાવર જંગ નેશનલ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ફોર ધ હિયરિંગ હેન્ડીકેપ્ડ, બાંદ્રા (પશ્ચિમ), મુંબઈ (ટૂંકમાં 'એવાયજેએનઆઈએચએચ') માં એકાઉન્ટન્ટ-કમ-સ્ટોર કીપર/ટાઈપિસ્ટ તરીકે માસિક રૂ. ૪,૦૦૦/- ના એકત્રિત પગાર પર ૧૭૯ દિવસના સમયગાળા માટે કરાર આધારિત ડિસ્ટ્રિક્ટ સેન્ટર્સ ફોર રિહેબિલિટેશન ઓફ પર્સન્સ વિથ ડિસેબિલિટીઝ, રાજકોટ / જામનગર ખાતે કરવામાં આવી હતી. નિમણૂક હુકમની શરતો અને નિયમો દર્શાવે છે કે તેણી એવાયજેએનઆઈએચએચ / કેન્દ્ર સરકારના કામચલાઉ / કાયમી કર્મચારીઓને લાગુ પડતા નિયમો અને વિનિયમો દ્વારા સંચાલિત થશે નહીં. વધુમાં સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે કરારના સમયગાળા દરમિયાન કરવામાં આવેલી સેવાઓ તેણીને કાયમીકરણ માટેનો કોઈ અધિકાર આપતી નથી. અપીલકર્તા-અરજદારની નિમણૂક ભારત સરકારના સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા મંત્રાલય દ્વારા સમગ્ર દેશમાં દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓને પુનર્વસન સેવા પૂરી પાડવા માટે શરૂ કરાયેલી યોજના અને ડિસ્ટ્રિક્ટ ડિસેબિલિટી રિહેબિલિટેશન સેન્ટર (ટૂંકમાં 'ડીડીઆરસી'), જે અગાઉ ડિસ્ટ્રિક્ટ સેન્ટર ફોર ધ રિહેબિલિટેશન ઓફ પર્સન્સ વિથ

ડિસેનિલિટીઝ (ડીસીઆરપીડી) તરીકે જાણીતું હતું, તેમાંથી ઉદ્ભવે છે.

૪. ઉપરોક્ત એનજીઓ - એવાયજેએનઆઈએચએચ, મુંબઈએ રાજ્ય સરકારના વિવિધ જિલ્લાઓમાં વિવિધ કર્મચારીઓની નિમણૂક કરી હતી. સદર કેન્દ્રો પ્રથમ વર્ષો માટે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ૧૦૦% ગ્રાન્ટ દ્વારા ચલાવવામાં આવતા હતા; અને ૦૩ વર્ષના સમયગાળા પછી, સદર કેન્દ્રો રાજ્ય સરકાર દ્વારા સંપૂર્ણપણે પોતાના હસ્તક લેવામાં આવ્યા હતા. એવું જણાય છે કે વર્ષ ૨૦૧૩ માં, રાજ્ય સરકારે તારીખ ૧૭.૧૦.૨૦૧૩ ના સરકારી ઠરાવ દ્વારા આવા કેન્દ્રોની કામગીરી માટે રૂ. ૧,૪૦,૦૦,૦૦૦/- મંજૂર કર્યા હતા અને માસિક રૂ. ૯,૪૦૦/- ના નિશ્ચિત પગાર પર કરાર આધારિત જગ્યાઓ પણ ઊભી કરી હતી. ઠરાવમાં ખાસ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે આવા કર્મચારીઓની સેવા, જેમની નિમણૂક રૂ. ૯,૪૦૦/- ની કરાર આધારિત જગ્યા પર કરવામાં આવી છે, તે ડિસ્ટ્રિક્ટ અર્લી ઇન્ટરવેન્શન એન્ડ રિહેબિલિટેશન સેન્ટર (ડીઈઆઈઆરસી) હેઠળના પ્રોજેક્ટ સાથે જ પૂર્ણ થશે. રૂ. ૯,૪૦૦/- ના ફિક્સ પે-સ્કેલ વાળી ૭૨ જગ્યાઓ ઊભી કરવામાં આવી હતી. ફરીથી તારીખ ૧૯.૦૨.૨૦૨૪ ના રોજ, તે જ જગ્યા માટે રૂ. ૧,૪૦,૦૦,૦૦૦/- નું બજેટ મંજૂર કરવામાં આવ્યું હતું.

૫. અપીલકર્તા-અરજદારે પંજાબ રાજ્ય અને અન્ય વિ. જગજીત સિંહ અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૨૦૧૬ એસ.સી. ૫૧૭૬ ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદા મુજબ કાયમીકરણ તેમજ લઘુત્તમ પગાર ધોરણની માંગણી કરતી શીર્ષકવાળી રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી. વિદ્વાન સિંગલ જજે અપીલકર્તા-

અરજદારના નિમણૂક હુકમ તેમજ કેન્દ્ર સરકારના સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા મંત્રાલય દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી માર્ગદર્શિકાનું સંપૂર્ણ પરીક્ષણ કર્યા પછી રિટ પિટિશન નામંજૂર કરી હતી, જેના કારણે હાલની અપીલ ઉપસ્થિત થઈ છે.

અપીલકર્તા તરફે રજૂઆતો

૬. શરૂઆતમાં, અપીલકર્તા-મૂળ અરજદાર તરફે હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી કલવાણીએ રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો ચુકાદો અને હુકમ કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા યોગ્ય છે કારણ કે જગજીત સિંહ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદા મુજબ 'સમાન કામ માટે સમાન વેતન' ના સિદ્ધાંત પર અપીલકર્તા લઘુત્તમ પગાર ધોરણ મેળવવા હકદાર છે. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે એ સાચું છે કે અપીલકર્તાની નિમણૂક એક એનજીઓ એટલે કે એવાયજેએનઆઈએચએચ દ્વારા કરાર આધારિત કરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ, રાજ્ય સરકારે સમગ્ર યોજના પોતાના હસ્તક લીધી છે અને આજની તારીખે સમગ્ર યોજના રાજ્ય સરકાર દ્વારા ભંડોળ પૂરું પાડવામાં આવી રહી છે અને આવા એનજીઓ ચલાવવામાં રાજ્ય સરકાર દ્વારા ૧૦૦% ગ્રાન્ટ આપવામાં આવે છે. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે આ સંજોગોમાં રાજ્ય સરકાર પ્રોજેક્ટને ભંડોળ પૂરું પાડતી હોવાથી, યોજનાના અમલીકરણ માટે ઊભી કરવામાં આવેલી ૭૨ જગ્યાઓ પર અપીલકર્તા કાયમી થવા માટે હકદાર છે. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે

અપીલકર્તાની નિમણૂકનું સ્વરૂપ કાયમીકરણ મંજૂર કરવા માટે નિર્ણાયક પરિબળ રહેશે નહીં.

૭. વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી કલવાણીએ પોતાની રજૂઆતોના સમર્થનમાં સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૨૨૫/૨૦૧૧ માં પસાર કરાયેલા આ કોર્ટની ડિવિઝન બેંચના તારીખ ૩૦.૦૪.૨૦૧૨ ના સીએવી ચુકાદા પર પણ આધાર રાખ્યો હતો. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે માસિક રૂ. ૩,૫૦૦/- ના નિશ્ચિત વેતન પર નિયુક્ત થયેલા કર્મચારીઓના કેસમાં આ જ વિભાગ સામે નિયમિત પગાર ધોરણની માંગણી કરતી આ કોર્ટ સમક્ષ દાદ માંગવામાં આવી હતી અને સદર ચુકાદા દ્વારા, આ કોર્ટે રાજ્ય સરકારને આવા કર્મચારીઓને નિયમિત પગાર ધોરણમાં મૂકવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વાન સિંગલ જજ અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવતી ફરજોના સ્વરૂપની યોગ્ય મૂલવણી કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અપીલકર્તાને આજની તારીખે રૂ. ૧૪,૫૦૦/- ચૂકવવામાં આવે છે અને તેણી રૂ. ૪,૨૦૦/- ના ગ્રેડ પે સાથે રૂ. ૯,૩૦૦-૩૪,૮૦૦ ના લઘુત્તમ પગાર ધોરણ માટે હકદાર છે, જે રાજ્ય સરકારના વર્ગ-૩ ના કર્મચારીઓની સમકક્ષ છે. આમ, એવી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો ચુકાદો અને હુકમ રદ કરવામાં આવે અને સામાવાળાઓને અપીલકર્તાની સેવા કાયમી કર્યા પછી તેણીને લઘુત્તમ પગાર ધોરણ આપવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે.

સામાવાળા-રાજ્ય તરફે રજૂઆતો:

૮. હાલની અપીલનો ભારપૂર્વક વિરોધ કરતાં, વિજ્ઞાન સરકારી વકીલ શ્રી વિર્કે રજૂઆત કરી હતી કે વિજ્ઞાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો ચુકાદો અને હુકમ કોઈપણ હસ્તક્ષેપને પાત્ર નથી કારણ કે તે અપીલકર્તાની નિમણૂકના સ્વરૂપ તેમજ માર્ગદર્શિકાની જોગવાઈઓ અને રાજ્ય સરકારની યોજનાનું સંપૂર્ણ પરીક્ષણ કર્યા પછી યોગ્ય રીતે પસાર કરવામાં આવ્યો છે. તેમણે આ સંદર્ભમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા વિવિધ ચુકાદાઓમાં કરવામાં આવેલા વિવિધ અવલોકનો તરફ આ કોર્ટનું ધ્યાન દોર્યું હતું. આમ, તેમણે વિનંતી કરી હતી કે અપીલને ધ્યાને લેવી જોઈએ નહીં.

૯. અમે સંબંધિત પક્ષકારો તરફે હાજર રહેલા વિજ્ઞાન વકીલોને સાંભળ્યા છે અને રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રીનું અવલોકન કર્યું છે.

૧૦. ઉપર વર્ણવ્યા મુજબ, અપીલકર્તાની નિમણૂક તારીખ ૨૨.૦૮.૨૦૦૧ ના હુકમ દ્વારા એવાયજેએનઆઈએચએચ, મુંબઈ દ્વારા કરવામાં આવી હતી. નિમણૂક હુકમ વાંચતાં એ સ્પષ્ટ થાય છે કે નિમણૂક ૧૭૯ દિવસના સમયગાળા માટે રૂ. ૪,૦૦૦/- ના એકત્રિત વેતન પર કરાર આધારિત હતી. શરતો સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે સદર સેવાઓ તેણીને કાયમીકરણ માટેનો કોઈ અધિકાર આપતી નથી. તે હકીકત નિર્વિવાદ છે કે તેણીની સેવાઓ સમય સમય પર લંબાવવામાં આવી હતી. વર્ષ ૨૦૧૩ માં રાજ્ય સરકારે સદર પ્રોજેક્ટને પોતાના

હસ્તક લીધો હતો.

૧૧. એવું જણાય છે કે ત્યારબાદ, તારીખ ૧૭.૧૦.૨૦૧૩ ના સરકારી ઠરાવ દ્વારા રાજ્ય સરકારે ડીઈઆઈઆરસી કેન્દ્રો માટે રૂ. ૧,૪૦,૦૦,૦૦૦/- મંજૂર કર્યા હતા અને ફિક્સ પગારવાળી કરાર આધારિત જગ્યાઓ ઊભી કરી હતી. શરત નં. ૧ માં સ્પષ્ટપણે જણાવાયું છે કે આવી જગ્યાઓ પ્રોજેક્ટ સાથે જ પૂર્ણ થશે. સરકારે પ્રોસ્ટીટિક ઓર્થોટિસ્ટ એન્જિનિયર, ઓર્થોટિસ્ટ ટેકનિશિયન, વોકેશનલ કાઉન્સેલર અને એકાઉન્ટન્ટ / સ્ટોર કીપરની ૭૨ જગ્યાઓ મંજૂર કરી હતી. અપીલકર્તા જે જગ્યા ધરાવે છે તેવી કોઈ જગ્યા મંજૂર કરવામાં આવી ન હતી. ગમે તે હોય, તે કાયમીકરણ માટેનો કોઈ અધિકાર ઊભો કરતી નથી. ત્યારબાદ તારીખ ૧૯.૦૨.૨૦૨૪ ના રોજ વહીવટી ખર્ચ માટે વધુ રૂ. ૧,૪૦,૦૦,૦૦૦/- મંજૂર કરતો અન્ય ઠરાવ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો.

૧૨. વિદ્વાન સિંગલ જજે યોજનાના અમલીકરણ અને માનવબળની નિમણૂક માટે ડીડીઆરસી સ્થાપવા માટેની માર્ગદર્શિકાનો પણ સંદર્ભ લીધો છે. વિદ્વાન સિંગલ જજે સ્પષ્ટપણે નોંધ્યું છે અને અમે પણ સંમત થયા છીએ કે વિવિધ જિલ્લા હોસ્પિટલોમાં વિવિધ જગ્યાઓ પર કરાર આધારિત ધોરણે માનવબળની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે. માર્ગદર્શિકામાં એવી કોઈ જોગવાઈ દર્શાવવામાં આવી નથી જે અપીલકર્તાને નિયમિત પગાર ધોરણ અથવા લઘુત્તમ પગાર ધોરણનો દાવો કરવા માટે હકદાર બનાવતી હોય.

૧૩. હવે અમે જગજીત સિંઘ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાનો વિચાર કરી શકીએ, જેના પર વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી કલવાણી દ્વારા ભારે આધાર રાખવામાં આવ્યો છે. ચુકાદાનું સામાન્ય વાંચન દર્શાવે છે કે 'સમાન કામ માટે સમાન વેતન' ના સિદ્ધાંતની તપાસ કરતી વખતે, સર્વોચ્ચ અદાલતે તેવા કર્મચારીઓના સંદર્ભમાં, જેઓ કામચલાઉ કામ પર નિયુક્ત થયા છે એટલે કે રોજમદાર કર્મચારીઓ, એડહોક નિમણૂક પામેલાઓ, કેઝ્યુઅલ ધોરણે નિયુક્ત કર્મચારીઓ, સરકારના વિવિધ વિભાગો સાથેના કરાર આધારિત કર્મચારીઓ અને નિયમિત કર્મચારીઓ જેવું જ કામ કરી રહ્યા છે, નિર્દેશ આપ્યો હતો કે આવા વિભાગોના આવા કર્મચારીઓ લઘુત્તમ પગાર ધોરણ મેળવવા હકદાર છે.

૧૪. સદર ચુકાદાનો રેશિયો અપીલકર્તાને લાગુ પડશે નહીં કારણ કે તેણીની મૂળ નિમણૂક પોતે જ એનજીઓ - એવાયજેએનઆઈએચએચ, મુંબઈ દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને તે પ્રોજેક્ટ સાથે જ સમાપ્ત થવાને પાત્ર છે. પ્રોજેક્ટનું આયુષ્ય અથવા મુદત એ કર્મચારીને નિયમિત પગાર ધોરણ આપવાનું પરિબળ બની શકે નહીં, જેની નિમણૂક માત્ર યોજનાના અમલીકરણના હેતુ માટે કરવામાં આવી છે. અપીલકર્તાના કેસની સરખામણી અન્ય સરકારી વિભાગના કોઈપણ અન્ય નિયમિત કર્મચારી સાથે થઈ શકે નહીં.

૧૫. અમે આ તબક્કે કર્ણાટક સ્ટેટ કો-ઓપરેટિવ એપેક્સ બેંક લિમિટેડ વિ. વાય.એસ. શેટ્ટી, ૨૦૦૨ (૧૦) એસ.સી.સી. ૧૭૮ ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતની કુલ બેંચના નિર્ણયનો સંદર્ભ લઈ શકીએ:

“૫. તારીખ ૨૧.૨.૧૯૮૭ ની સદર જાહેરાત હેઠળ પસંદ કરાયેલા સામાવાળાઓને આપવામાં આવેલા નિમણૂક પત્રોમાં એવી શરત છે કે નિમણૂક પ્રથમ વર્ષ માટે માસિક રૂ. ૧૮૦૦ ના એકત્રિત પગાર પર સંપૂર્ણપણે કરાર આધારિત છે અને બીજા વર્ષમાં તેમાં વધારો કરવામાં આવશે. શરત ૨ જણાવે છે કે કરારનો સમયગાળો બે વર્ષનો છે. જો કે, બેંક એક મહિનાની નોટિસ આપીને સદર સમયગાળાની અંદર કરાર સમાપ્ત કરવાનો એકતરફી અધિકાર અનામત રાખે છે. નિમણૂકના સદર પત્રો અનુસાર સામાવાળાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા કરારો પણ જણાવે છે કે એકત્રિત પગાર પરની નિમણૂકો સંપૂર્ણપણે કામચલાઉ અને બે વર્ષના સમયગાળા માટે કરાર આધારિત છે. કરારની કલમ ૧ તેવી જ રીતે જણાવે છે કે સામાવાળા બે વર્ષના સમયગાળા માટે મોબાઈલ ટ્રેનર-કમ-ગાઈડ તરીકે કરાર આધારિત કામ કરવા સંમત થયા છે અને કલમ ૯ જોગવાઈ કરે છે કે સામાવાળાને કરારની મુદત લંબાવવાનો આગ્રહ રાખવાનો અથવા અન્ય કોઈ વેતન, જેમ કે ઈજાફા, ભથ્થાં, ગ્રેયુઈટી વગેરેની માંગણી કરવાનો કોઈ અધિકાર રહેશે નહીં.

૬. તેથી, તમામ સામાવાળાઓની સેવાની શરતો અને નિયમો સ્પષ્ટપણે તેમને આપવામાં આવેલા નિમણૂક પત્રો અને તેમની નિમણૂક સમયે અપીલકર્તા બેંક સાથે તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલા કરારો દ્વારા સંચાલિત થાય છે. તેઓ બધા ચોક્કસ સમયગાળા માટે અથવા પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ થાય

ત્યાં સુધી કામચલાઉ/કરાર આધારિત મોબાઇલ ટ્રેનર તરીકે નિયુક્ત થયા હતા.

૭. પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ થતાં, અપીલકર્તા બેંકે સામાવાળાઓને અપીલકર્તા બેંકમાં કલાર્ક તરીકે સમાવી લેવાનું નક્કી કર્યું. આ હેતુ માટે, બેંકે કર્ણાટકના રજિસ્ટ્રાર ઓફ કોઓપરેટિવ સોસાયટીઝ પાસેથી તારીખ ૨૭.૧૨.૧૯૯૧ નો હુકમ પણ મેળવ્યો હતો, જેમાં તેમને સામાવાળાઓને સમાવી લેવાની પરવાનગી આપવામાં આવી હતી. તે મુજબ સામાવાળાઓને તારીખ ૧.૭.૧૯૮૯ થી સમાવી લેવામાં આવ્યા છે અને તે આધારે વધારાનો પગાર પણ સામાવાળાઓને ચૂકવવામાં આવ્યો છે. સામાવાળાઓ કલાર્ક તરીકે સમાવાયાથી સંતુષ્ટ ન હોવાથી અને આસિસ્ટન્ટ મેનેજર તરીકે ઉચ્ચ કેડરમાં સમાવવાની માંગણી કરતા હોવાથી, તેમણે હાઇકોર્ટ સમક્ષ રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી જેનો આખરે ડિવિઝન બેંચ દ્વારા ઉપર જણાવ્યા મુજબ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો.

૮. મર્યાદિત પ્રશ્ન એ છે કે શું અપીલકર્તા બેંક દ્વારા તારીખ ૭.૮.૧૯૮૫ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા મૂળ ઠરાવના આધારે સામાવાળાઓ દાવો કરી શકે કે તેમની નિમણૂકો કાયમી ધોરણે છે. સામાવાળાઓની નિમણૂકની શરતો અને નિયમો ઠરાવ દ્વારા નહીં પરંતુ નિમણૂક પત્રો અને તેમની નિમણૂક સમયે અપીલકર્તા બેંક સાથે તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલા કરારો દ્વારા સંચાલિત થાય છે. દસ્તાવેજો સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે

નિમણૂકો કામચલાઉ છે અને એનસીડીસી ૩ પ્રોજેક્ટના હેતુઓ માટે છે, જે પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ થઈ ગયો છે, તેથી સામાવાળાઓ અપીલકર્તા બેંકમાં કાયમી જગ્યા માટે કોઈ અધિકારનો દાવો કરી શકતા નથી.

૯. આ કોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે જ્યારે પ્રોજેક્ટના હેતુઓ માટે જગ્યાઓ ઊભી કરવામાં આવે છે, અને પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ થાય છે, ત્યારે જગ્યાઓ ચાલુ રાખવા માટે કોઈ નિર્દેશ આપી શકાય નહીં. (આ સંદર્ભમાં જવાહરલાલ નેહરુ કૃષિ વિશ્વ વિદ્યાલય વિ. બાલ કિશન સોની અને હિમાચલ પ્રદેશ રાજ્ય વિ. નોધા રામ માં આપેલા ચુકાદાઓ જુઓ.)”

૧૬. આમ, સર્વોચ્ચ અદાલતની કુલ બેંચના નિર્ણય મુજબ, એકવાર કર્મચારી તેના નિમણૂક હુકમના કરારની શરતો અને નિયમો સ્વીકારે છે, ત્યારે તે સેવાની આવી શરતો અને નિયમો દ્વારા સંચાલિત થશે. તે કેસમાં, બેંકે વાસ્તવમાં આવા કર્મચારીઓને સમાવી લીધા હતા, જેઓ કરાર આધારિત નોકરી કરતા હતા અને કર્મચારીઓએ ત્યારબાદ ઉચ્ચ કેડરમાં સમાવવાનો દાવો કર્યો હતો તેમ છતાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું ઠરાવીને દાવો નકારી કાઢ્યો હતો કે આવા કર્મચારીઓની નિમણૂકની શરતો અને નિયમો ઠરાવ દ્વારા નહીં પરંતુ નિમણૂક પત્રો અને તેમની નિમણૂક સમયે બેંક સાથે તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલા કરારો દ્વારા સંચાલિત થાય છે. એવું પણ ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે કર્મચારીઓને કાયમી જગ્યા મેળવવાનો કોઈ અધિકાર નથી.

૧૭. જવાહર લાલ નેહરુ કૃષિ વિશ્વ વિદ્યાલય, જબલપુર (એમ.પી.) વિ. બાલ કિશન સોની અને અન્ય, અને હિમાચલ પ્રદેશ રાજ્ય વિ. નોધા રામ, ૧૯૯૭ (૫) એસ.સી.સી. ૮૬ ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે જ્યારે પ્રોજેક્ટના હેતુ માટે જગ્યાઓ ઊભી કરવામાં આવે છે અને પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ થાય છે, ત્યારે આવી જગ્યાઓ ચાલુ રાખવા માટે કોઈ નિર્દેશ આપી શકાય નહીં.

૧૮. જ્યાં સુધી સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૪૨૨૫/૨૦૧૧ માં આપવામાં આવેલા આ કોર્ટની ડિવિઝન બેંચના તારીખ ૩૦.૦૪.૨૦૧૨ ના ચુકાદા પર મૂકવામાં આવેલા આધારનો સંબંધ છે, તે અપીલકર્તાના બચાવમાં આવશે નહીં કારણ કે ચુકાદો નિમણૂકના સ્વરૂપ સાથે સંબંધિત નથી. હાલના કેસમાં, અપીલકર્તાની નિમણૂક પોતે જ એનજીઓ - એવાયજેએનઆઈએચએચ, મુંબઈ દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ ચાલુ રાખવામાં આવી છે અને તે કરારની શરતો અને નિયમો દ્વારા સંચાલિત થશે.

૧૯. હાલના કેસમાં, અપીલકર્તાને ચાલુ રાખવાનો સંપૂર્ણ વિવેકાધિકાર રાજ્ય સરકાર પાસે રહેલો છે અને તેણીની પ્રારંભિક નિમણૂકનું સ્વરૂપ અને શરતો તથા નિયમોને માર્ગદર્શિકાની જોગવાઈઓ સાથે વાંચતાં, અપીલકર્તાને નિયમિત પગાર ધોરણ અથવા લઘુત્તમ પગાર ધોરણ આપી શકાય નહીં. જો કે, અમારો એવો અભિપ્રાય છે કે મિનિમમ વેજીસ એક્ટ, ૧૯૪૮ મુજબ અપીલકર્તાને લઘુત્તમ વેતન આપવાનો ઇનકાર કરી શકાય નહીં, જે રાજ્ય સરકારના અંશકાલીન કર્મચારીઓને પણ આપવામાં આવે છે.

૨૦. આમ, રાજ્ય સરકારને નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે જો અપીલકર્તાને કાનૂની આદેશથી ઓછું વેતન આપવામાં આવતું હોય, તો અપીલકર્તાને અંશકાલીન કર્મચારીઓની સમકક્ષ લઘુત્તમ વેતન આપવા માટે તેના કેસનો વિચાર કરવો.

૨૧. આ અવલોકનો સાથે, હાલની અપીલ નામંજૂર કરવામાં આવે છે. પરિણામે, જોડાયેલી સિવિલ એપિલિકેશનનો પણ નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(એ. એસ. સુપૈયા, ન્યાયમૂર્તિ)

(આર. ટી. વાછાણી, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====